

Demografia i Societats Contemporànies

Codi: 104240

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503710 Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial	OB	2	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Juan Antonio Módenes Cabrerizo

Correu electrònic: JuanAntonio.Modenes@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Es garanteix l'ús del castellà i l'anglès en la comunicació bilateral amb els alumnes que ho requereixin

Equip docent

Miguel González Leonardo

Andrea Noblega Carriquiry

Antonio López Gay

Prerequisits

Cap d'especial

No hi haurà cap distinció entre els alumnes procedents dels dos graus que comparteixen aquesta assignatura:

Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial (obligatòria)

Antropologia Social i Cultural (optativa)

Objectius

Objectiu general: L'objectiu bàsic de l'assignatura és introduir l'alumnat en els trets bàsics de l'estudi de les poblacions humanes, tant pel que fa al MÈTODE DEMOGRÀFIC com pel que fa al CONEIXEMENT dels fenòmens demogràfics més generals; així com la seva interrelació amb elements contextuais històrics, territorials i ambientals.

a) Familiarització de l'alumnat amb els principals indicadors demogràfics

- Càlcul d'indicadors: mètodes i fonts de dades.

- Informació demogràfica disponible: bancs de dades a Internet.

b) Adquisició de coneixements sobre el comportament de les poblacions reals.

- Comprendre el procés històric de conformació de les poblacions i els sistemes demogràfics

- Interaccions del sistema demogràfic amb altres esferes de l'activitat humana, medi ambient i planificació.
- c) Reforç dels elements lògics i analítics en relació amb els estudis de població.
- Enfocaments demogràfics per a la interpretació d'informació social.

Competències

- Combinar diferents tècniques i mètodes de representació i anàlisi espacial en l'elaboració de materials per a la transmissió dels resultats.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Combinar diferents tècniques i mètodes de representació i anàlisi espacial en l'elaboració de materials per a la transmissió dels resultats.
2. Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

Continguts

1. Presentació.
2. Introducció a la demografia.
3. Les fonts de dades demogràfiques: censos i recomptes
4. Les fonts de dades demogràfiques: registres i enquestes.
5. Indicadors i interpretació en Demografia
6. Història de la Població Mundial. La Teoria de la Transició Demogràfica
7. Com es calculen els principals indicadors de mortalitat.
8. Com es calculen els principals indicadors de fecunditat
9. Construir una piràmide demogràfica i indicadors estructura.
10. Distribució geogràfica de la població i implicacions geopolítiques. Previsions de futur.
11. Reptes de la dinàmica actual: dividend demogràfic i envelliment.
12. Reptes actuals de la població espanyola i catalana.
13. Un exemple de demografia aplicada: habitatge i població

Metodologia

El curs durarà aproximadament 12-13 setmanes, a raó de 3 hores setmanals, el que completa 50 hores de treball conjunt a l'aula.

El treball setmanal constarà de dos tipus de sessions:

- Una primera sessió d' 1,5 hores serà de tipus ET, és a dir, la iniciativa la portarà el professor mitjançant la presentació i explicació dels diferents temes, incloent l'ús de les TIC (accés a internet, presentacions power-point). Es animarà la participació de l'alumnat mitjançant preguntes i petits debats.
- Una segona sessió setmanal serà de tipus PAUL (1,5 hores), de treball pràctic en aula, en què el professor coordinarà el treball individual o de petits grups de l'alumnat, principalment en aula d'informàtica. En aquestes sessions pràctiques es presentaran i s'utilitzaran fonts estadístiques públiques en línia, es resoldran problemes de càlcul d'indicadors urbans, demogràfics i residencials, així com es comentaran textos rellevants o un altre material d'interès.

Les activitats pràctiques generaran productes realitzats per part dels estudiants que formaran part de les evidències d'avaluació, conjuntament amb 2 exàmens parcials.

S'utilitzarà el campus virtual. En aquest espai l'alumnat disposarà dels materials preparats per a les classes teòriques i pràctiques. Així mateix serà el lloc per lliurar els resultats de les pràctiques.

El professorat destinarà aproximadament uns 15 minuts d'una classe a permetre que els i les estudiants puguin respondre les enquestes d'avaluació de l'actuació docent i d'avaluació de l'assignatura.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques dirigides	23,5	0,94	2
Pràctiques en aula informàtica	23,5	0,94	1
Tipus: Supervisades			
Tutories individuals o petits grups	10	0,4	2
Tipus: Autònomes			
Estudi i preparació proves escrites	20	0,8	2
Lectures complementàries recomanades	15	0,6	
Lectures obligatòries	25	1	2
Treball autònom pràctiques periòdiques	20	0,8	1

Avaluació

- L'avaluació dels continguts es portarà a terme a través de dos exàmens parcials. Constaran de 4-5 preguntes curtes, en què es mesurarà la capacitat d'utilitzar els indicadors i mètodes en el context adient, i d'interpretar-los correctament des del punt de vista dels comportaments demogràfics.
- L'avaluació de les pràctiques es farà a partir dels dossiers d'informes individuals. La participació en la discussió de resultats al final de cada classe pràctica serà un element important.
- Hi haurà avaluació del qüestionari sobre la bibliografia obligatòria.

Qualificació: La qualificació dels dos exàmens parcials representa el 35% del valor total (17,5%+17,5%), l'avaluació de la lectura obligatòria el 15% i l'avaluació de les pràctiques representa el 50% restant. Per aprovar l'assignatura caldrà haver obtingut una mitjana de 5 en els exàmens, amb una nota de 4 o més en tots dos.

La nota final és la mitjana ponderada de totes les notes i els exercicis i exàmens no realitzats comptaran com a 0 (zero). Els exercicis pràctics lliurats fora del termini establert no seran rebuts i es consideraran no realitzats (nota 0, zero). L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació, incloent-hi els dos exàmens parcials.

Hi ha dret a recuperació, que es realitzarà la data prefixada per la coordinació docent del grau. No es podrà recuperar conjuntament la part de continguts (exàmens), la lectura obligatòria i la part pràctica (dossier de pràctiques); cal haver aprovat exàmens o dossier de pràctiques, com a mínim. Només podran ser recuperats aquells exàmens i exercicis realitzats i/o lliurats en els terminis indicats.

Els informes dels treballs pràctics lliurats seran a títol individual de cada estudiant, encara que pot realitzar-se un treball cooperatiu per a la seva resolució a l'aula i fora d'ella.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0. Entre aquestes irregularitats està la còpia o plagi de treballs o parts de treballs. Recordem que es considera "còpia" un treball que reproduceix tot o gran part del treball d'un/a altre/a company/a. "Plagi" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un autor com a propi, sense citar les fonts, siguin en paper o en format digital. Veure documentació de la UAB sobre "plagi" a: http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Els estudiants repetidors no tenen un tractament diferenciat de la seva avaluació.

Alertes sanitàries: En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació lectura obligatòria	15%	0,5	0,02	2
Avaluació teoria (primer examen parcial)	17,5%	1,25	0,05	2
Avaluació teoria (segon examen parcial)	17,5%	1,25	0,05	2
Lliurament documents finals pràctiques aula	50%	10	0,4	1

Bibliografia

Lectura obligatòria:

LIVI-BACCI, Massimo (2009) Historia mínima de la población mundial. Barcelona: Crítica.

Manuels i llibres sobre metodologia demogràfica

ARROYO, Andrés, Elena MANZANERA, Y Antonio PASCUAL -EdS- (2007), Estadísticas demográficas y sociales. Difusión estadística. Jaén: Universidad de Jaén.

PRESSAT, Roland (1983). El análisis demográfico. Madrid: FCE.

RILEY, Nancy; Brunson, Jan (Eds.). (2018). International Handbook on Gender and Demographic Processes (Vol. 8). Springer.

TAPINOS, George (1988). Elementos de demografía. Madrid: Espasa Calpe

Dinàmiques demogràfiques a distintes escales.

CABRÉ, Anna (1999), El sistema català de reproducció, Barcelona, Proa.

GARCÍA, Isidro Dubert; PÉREZ-CARAMÉS, Antía (2021). Invasión migratoria y envejecimiento demográfico.: Dos mitos contemporáneos. Catarata, 2021.

THUMERELLE, Pierre-Jean (1997) Las poblaciones del mundo, Madrid: Cátedra

REQUES, Pedro (2001). Población, recursos y medioambiente:¿ el final de los mitos. *Santander: Ed. Universidad de Cantabria.*

Enllaços i bibliografia adicional se subministraran a les classes.

Programari

A les pràctiques d'aula informàtica s'utilitzarà el següent programa informàtic per al tractament de dades:

- Excel

Els informes de les pràctiques caldrà presentar-los en format .pdf